

Лукіна В. В.

Київський національний лінгвістичний університет

КОГНІТИВНО-РИТОРИЧНІ МОДЕЛІ ВТІЛЕННЯ КОНЦЕПТУ ДЕМОКРАТІЯ У ПРОМОВАХ ПРЕЗИДЕНТА БАЙДЕНА

*У статті виконаний аналіз втілення концепту ДЕМОКРАТІЯ як одного із ключових у політичному дискурсі, оскільки саме демократія є обов'язковим атрибутом демократичного устрою як форми організації політичного життя суспільства правової держави. Політичний дискурс як інституційний включає низку спеціальних і неспеціальних концептів (А. Вежбицька). Розуміння політичного дискурсу базується на тлумаченні набору ключових концептів, серед яких концепт ДЕМОКРАТІЯ посідає чільне місце. У статті виокремлено моделі вербалізації концепту ДЕМОКРАТІЯ у двох промовах президента США Джозефа Байдена: переможній, виголошеній після оприлюднення результатів виборів, та інавгураційній. На когнітивному рівні досліджуваний концепт втілюється завдяки іменуванню його трьох складників: предметно-образного, означеного лексемами *people* «народ» і *government* «уряд», ціннісного, позначеного лексемами *fairness* «чесність», *justice* «справедливість», і поняттєвого, відображеного лексемою *democracy* «демократія». На риторичному рівні вербалізація концепту ДЕМОКРАТІЯ виявляється у текстовому домінуванні його окремих складників, що розкривається у статті із залученням теорії силової динаміки (Л. Талмі), яка дозволяє виявити способи дискурсивної репрезентації різних суспільних сил, представлених досліджуванним концептом. Згідно з нею промови фокусуються на народі, президентові або уряді, співвідносних із предметно-образним складником концепту і наділених різною енергією до дії. З урахуванням взаємодії когнітивного і риторичного рівнів вербалізації досліджуваного концепту у статті виокремлено когнітивно-риторичні моделі його втілення. Встановлено, що переможна промова спирається на взаємодію предметно-образного та ціннісного складників концепту, останній із яких реалізований звертанням до свободи та справедливості. Натомість інавгураційне звернення синтезує предметно-образний і поняттєвий складники концепту зі спорадичним звертанням до ціннісного компонента, представленого свободою.*

Ключові слова: *концепт ДЕМОКРАТІЯ, когнітивно-риторична модель втілення концепту, президент Байден, інавгураційна промова, переможна промова.*

Постановка проблеми. Феномен політичного дискурсу перебуває у центрі уваги сучасного мовознавства, що зумовило формування окремої дисципліни – політичної лінгвістики [7, с. 305]. З одного боку, вважається, що цей різновид дискурсу зосереджений на формах публічної комунікації професійних політиків, метою яких є завоювання й утримання влади. З іншого боку, він охоплює всі форми мовленнєвої діяльності, у яких будь-який елемент може бути пов'язаний зі сферою політики: суб'єкт, адресат чи зміст дискурсу [3, с. 184]. У нашому дослідженні ми дотримуємося саме цього широкого розуміння політичного дискурсу, адже виступи політиків призначені для впливу на всі верстви населення.

Будь-яке розуміння політичного дискурсу спирається на набір специфічних ключових концептів, які тлумачаться як оперативно-змістові одиниці пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи та мови мозку, всієї картини світу, відби-

тої у людській психіці [6, с. 90]. Політичний дискурс включає низку спеціальних і неспеціальних концептів [1, с. 201]. До перших із них зараховують такі: ВЛАДА, ПАРТІЯ, ФРАКЦІЯ, ДЕМОКРАТІЯ, УРЯД, ПАРЛАМЕНТ, ЗАКОН, НАРОД. Утім, саме концепт ДЕМОКРАТІЯ виявляється найменш дослідженим, що зумовлює наше звернення до аналізу способів його ословеснення у промовах американського президента Байдена.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Лінгвісти сходяться на думці, що будь-який дискурс слід вважати «концептуальним» за своєю природою [4, с. 64].

Відповідно до класифікації концептів політичного дискурсу А. Вежбицької концепти поділяються на спеціальні, тобто філософсько-політичні (PARLIAMENT, OATH, DEMOCRACY), і неспеціальні, як-от FREEDOM, JUSTICE, TRUTH. На думку вченої, неспеціальні концепти є культурно-специфічними, оскільки в них закодовані певні

способи концептуалізації світу, а не картина дійсності [1, с. 70–76].

Філософсько-політичний концепт ДЕМОКРАТІЯ неодноразово ставав предметом дослідження мовознавців різних лінгвістичних шкіл у кількох ракурсах: аксіологічному як найвища цінність американського народу, ідеологічному як історично зумовлена сутність, і лінгвокультурологічному як соціально значущий концепт американської ментальності [4, с. 67]. Метод, задіяний у пропонованій статті, базується на основоположних принципах силової взаємодії за Л. Талмі [10, с. 409]. Ця теорія враховує наявність двох принципів об'єктів або структурних елементів динаміко-силової протидії: Агоніста – фокальної сили, й Антагоніста – протиставленої сили. Агоніст й Антагоніст характеризуються природним прагненням до спокою (бездіяльності) або руху (зміни стану), але, впливаючи один на одного, сприяють зв'язності й упорядкованості різних аспектів нашого досвіду [10, с. 415], зокрема зображенню політичної боротьби.

Постановка завдання. Метою пропонованої статті постає вивчення особливостей утілення концепту ДЕМОКРАТІЯ у переможній та інавгураційній промовах президента США Джозефа Байдена з оперттям на теорію силової динаміки, що досягається шляхом аналізу сполучення лексичних одиниць, які позначають предметно-образний, поняттєвий і ціннісний компоненти концепту, співвідносні з денотатом, гештальтом та оцінкою відповідно [2, с. 73].

Виклад основного матеріалу. Відмінності у моделях втілення концепту ДЕМОКРАТІЯ у досліджуваних промовах президента Байдена зумовлені ситуативними чинниками: переможний виступ слугує подякою народу, який підтримав демократичні цінності й обрав його на високу посаду, а інавгураційне звернення демонструє план новообраного президента. У переможній промові президента США Джозефа Байдена домінує предметно-образний складник концепту ДЕМОКРАТІЯ у поєднанні із ціннісним компонентом. Предметно-образний складник позначений іменниками *people* «народ» і *folks* «народ», кожен із яких вживається по сім разів, що відбиває єднання лідера з нацією в ракурсі спільного походження, способу життя та вдячність Байдену людям за їхній вибір, напр., *people who share common background or way of life* «люди, які розділяють однакове походження або стиль життя». Ціннісний складник відображений іменниками *fairness* і *justice*, що позначають справедливість,

напр., *forces of fairness* «сили справедливості» або *dream of justice for all* «мрія про справедливість для всіх».

Вживання одиниць на позначення демократії та її складників розподіляється за чотирма комунікативними блоками переможної промови: вдячність народу; плани на майбутнє; пошва Американи; заключна частина.

У комунікативному блоці вдячності народу, який забезпечив йому перемогу на виборах, новобраний президент дякує людям за їхній вибір, активуючи предметно-образний компонент концепту ДЕМОКРАТІЯ, позначений іменником *folks* у звертанні та субстантивом *people* у комунікативному блоці: *Folks, the people of this nation have spoken. They've delivered us a clear victory, a convincing victory, a victory for we, the people. We've won with the most votes ever cast for a presidential ticket in the history of the nation. Seventy-four million.* У двох перших реченнях наведеного уривку іменник *people* у сполученні із присудками *have spoken* «висловилися» і *delivered* «забезпечили» відбиває домінування народу, зображаючи його як Агоніста з тенденцією до руху, на що додатково вказують означення *clear* і *convincing* у словосполученнях *a clear victory, a convincing victory* «чітка переконлива перемога». Поряд із цим спостерігаємо підвищення статусу президента та його команди, співвідносних з Антагоністом, позначеним займенником *us* «нас», і схильних до руху, на який вказує іменник *victory* «перемога». У третьому реченні займенник *we* «ми», що об'єднує народного обранця та тих, хто віддав свої голоси за нього, позначає Агоніста із тенденцією до руху, передану групою присудка *won the most votes* «перемогли з найбільшою кількістю голосів». Водночас числівник *seventy-four million* «сімдесят чотири мільйони», винесений в окреме речення, підсилює враження про чисельність народу-Агоніста, який забезпечив перемогу кандидата на виборах.

У комунікативному блоці про плани на майбутнє президент поєднує предметно-образний компонент концепту, позначений іменником *people*, із двома іншими складниками: ціннісним, активованим іменником *fairness* «справедливість», і поняттєвим, відображеним субстантивом *democracy*: *What is the will of the people? I believe it's this: America has called upon us to marshal the forces of decency, the forces of fairness. The battle to achieve racial justice and root out systemic racism in this country. The battle to restore decency, defend democracy and give everybody in*

this country a fair shot. That's all they're asking for. A fair shot.

У наведеному уривку іменники *people* та *America* у сполученні із субстантивом *will* «воля» та дієсловом *call upon* «закликати» передають домінування американської нації як Агоніста із тенденцією до руху. Водночас займенник *us* «нас» відбиває подвійний статус президента та його партії: з одного боку, дієслово *call upon* зображає їх як Антагоніста з тенденцією до спокою, а з іншого – дієслово *marshal* «організувати» репрезентує їх як Агоніста з тенденцією до руху, на що вказують словосполучення *forces of decency* «сили порядності» та *forces of fairness* «сили справедливості». У наступних висловленнях президент говорить про боротьбу партії-Агоніста за расову справедливість (*racial justice*), добropорядність (*decency*), демократію (*democracy*), зображені як Антагоністи з тенденцією до спокою дієсловами *restore* «відновлювати» та *defend* «захистити».

У комунікативному блоці, присвяченому країні, яку він очолюватиме, президент Байден поєднує предметно-образний компонент досліджуваного концепту, позначений займенником *we* «ми» й іменником *people* «народ», із ціннісним, названим прикметниками *free* «вільний» і *just* «справедливий»: *You see, I believe in the possibilities of this country. We're always looking ahead. Ahead to an America that is freer and more just.* У наведеному уривку новообраний президент мовить про можливість країни, акцентуючи на ціннісних аспектах рівності та справедливості. Займенник *we* «ми», ужитий для демонстрації єдності обранця та його прихильників, співвідносить їх з Агоністом, схильним до руху, на що вказує дієслов *looking ahead* «дивитися уперед», уможливаючи перехід до ціннісного складника, вираженого означеннями *free* «вільний» і *just* «справедливий». Відприкметникові утворення *freedom* «свобода» та *justice* «справедливість» характеризують США як демократичну країну, позначають ціннісний компонент концепту ДЕМОКРАТІЯ.

Продовжуючи комунікативний блок, присвячений Америці, новообраний лідер знову повертається до предметно-образного компонента концепту ДЕМОКРАТІЯ, позначеного іменником *people*. На цьому етапі мовець наголошує, що сила країни – у сильній нації: *Ahead to an America that never gives up, never gives in, this great nation. It's always been a bad bet to bet against America. We're good people. This is the United States of America. There's never been anything, never been*

anything we've been not able to do when we've done it together. У цитованому уривку іменник *America* метонімічно вказує на американську націю, надалі позначаючи її як Агоніста із тенденцією до руху негативними дієслівними словосполученнями *never gives up* «ніколи не здається», *never gives in* «ніколи не поступається», тобто акцентується її домінування внаслідок подолання перешкод. У третьому висловленні аналізованого комунікативного блоку предметно-образний компонент позначений займенником *we* й іменником *people*, вказує на Агоніста з тенденцією до руху, що підсилюється в останньому реченні негативними одиницями: *never been anything we've been not able to do* «ніколи не було такого, що ми не змогли зробити».

У заключній частині переможної промови президент повертається до свого народу, вкотре поєднуючи два складники концепту: предметно-образний, позначений іменником *people* «народ», і ціннісний, поданий в аспекті справедливості, на що вказує іменник *justice*: *And now together, on eagles wings, we embark on the work that God and history have called upon us to do, with full hearts and steady hands, with faith in America and each other, with love of country, a thirst for justice.* У наведеному фрагменті займенник *we* вказує на єдність народу й уряду, що дозволяє їм набути ролі Агоніста з тенденцією до руху, позначеного групою присудка *embark on the work* «приступаємо до роботи». Сполука *thirst for justice* «жага справедливості» позначає ціннісний компонент концепту, пов'язаний зі справедливістю як одним із ціннісних аспектів демократії.

Інавгураційна промова президента Байдена, виголошена 20 січня 2021 р., спирається на поєднання предметно-образного і поняттєвого складників концепту ДЕМОКРАТІЯ. Останній із них позначений іменником *democracy*, що повторюється у виступі 10 разів. Досліджуваний концепт активується у трьох комунікативних блоках: про значущість демократії; про справедливість; про країну. На відміну від переможної промови, інавгураційне звернення має окремий блок, присвячений Америці, замість фрагмента, зверненого до народу, що зумовлено різними цілями двох виступів.

У комунікативному блоці про значущість демократії президент Байден поєднує предметно-образний і поняттєвий компоненти концепту вживанням займенника *we* й іменника *democracy*. Зауважимо, що іменникова сполука *the cause of democracy* вказує на одну з основних ознак

демократії – вільні вибори: *Today, we celebrate the triumph not of a candidate, but of a cause, the cause of democracy.* У наведеному уривку займенник *we* на позначення народу та президента експлікує предметно-образний компонент досліджуваного концепту. У поєднанні з дієсловом *celebrate* «святкувати» вказаний займенник зображає президента разом із народом як Агоніста із тенденцією до руху, а іменник *democracy* вказує на Антагоніста із тенденцією до руху, акцентованого іменником *triumph* «тріумф». Домінування демократії додатково підкреслюється протиставленням іменників *democracy* та *candidate*.

У продовження цього комунікативного блоку президент Байден характеризує демократію як двоєдину сутність, розкриваючи її значущість і слабкість: *We have learned again that democracy is precious. Democracy is fragile.* У наведеному уривку займенник *we* разом із дієсловом *learn* «розуміти» позначає єдність народу та президента на предметно-образному рівні як Агоніста із тенденцією до руху, оскільки навчання – це діяльність. Вони домінують на тлі слабого Антагоніста, позначеного іменником *democracy* й увиразненого предикативом *precious* «цінна», що передає сталість демократії. У другому реченні іменник *democracy* позначає Агоніста із тенденцією до ще більшого спокою, ніж у попередньому висловленні, оскільки предикатив *fragile* «крихка» вказує на слабкість демократії. Таким чином, президент Байден наголошує на цінності демократії та потребі в її постійній підтримці.

У комунікативному блоці, присвяченому значущості демократії, мовець запевняє аудиторію, що його інавгурація постає саме тим моментом, коли демократія отримала повну перевагу. Він вкотре звертається до поняттєвого складника концепту: *And at this hour, my friends, democracy has prevailed.* Домінування демократії передається в наведеному фрагменті з виступу її зображенням як Агоніста з тенденцією до руху, на що вказує дієслово *prevail* «переважати».

У комунікативному блоці про справедливість, пов'язану з ціннісним складником досліджуваного концепту, президент Байден наголошує на ній як невід'ємній властивості демократичної держави: *A cry for racial justice some 400 years in the making moves us. The dream of justice for all will be deferred no longer.* Словосполучення *racial justice* «расова справедливість» відсилає в наведеному уривку до ціннісного компонента концепту, зображеного як Агоніст із тенденцією до активності, на що вказує дієслово *moves* «рухає». Однак

займенник *us* «нас» позначає Антагоніста, зображеного дієсловом *moves* «рухає», як ціль примушення. На подальше домінування справедливості як Агоніста завдяки її тенденції до руху в наступному реченні вказує іменник *justice* «правосуддя» у сполученні із групою присудка *will be deferred no longer* «більше не буде відкладатися на потім», що вказує на усунення перешкод для домінування справедливості.

У продовження комунікативного блоку про справедливість президент Байден пов'язує поняттєвий компонент концепту, названий іменником *democracy*, із ще одним ціннісним складником демократії, єдністю, позначеною іменником *unity*: *To overcome these challenges – to restore the soul and to secure the future of America – requires more than words. It requires that most elusive of things in a democracy: Unity. Unity.* У цитованому уривку душа і майбутнє Америки як Агоністи, позначені іменниковою сполукою *the soul and the future of America*, наділені тенденцією до спокою, імплікованою дієсловом *restore* «відновлювати». Їм протиставлені демократія та єдність, представлені як Антагоністи із поступово зростаючою тенденцією до руху, позначеною прислівником *more* «більше» і дієсловом *requires* «потребує» у сполучі *requires more than words* «треба більше за слова».

У комунікативному блоці про країну президент Байден знову поєднує предметно-образний і поняттєвий складники концепту, критикуючи тих, хто намагався зруйнувати демократію в Америці: *And here we stand, just days after a riotous mob thought they could use violence to silence the will of the people, to stop the work of our democracy, and to drive us from this sacred ground.* Вираз *here we stand* «тут ми стоїмо» вказує в наведеному уривку на непохитність Америки та її народу, наділяючи їх рисами Агоніста з тенденцією до спокою на тлі натовпу, позначеного надалі іменником *mob* і зображеного як Агоніст із тенденцією до хаотичного руху, на що вказує прикметник *riotous* «буремний». Натомість Антагоніста із тенденцією до спокою-впевненості позначають словосполучення *the will of the people* «воля народу», іменник *democracy* «демократія» у сполученні з дієсловами *silence* «замовчувати», *stop* «зупинити» та вираз *to drive us from this sacred ground* «виштовхнути нас зі священної землі».

У продовження комунікативного блоку про Америку президент акцентує на тому, що демократія у країні забезпечує важливі права вибору і власної думки для всіх людей, поєднуючи всі

три складники концепту ДЕМОКРАТІЯ: *To all those who did not support us, let me say this: Hear me out as we move forward. Take a measure of me and my heart. And if you still disagree, so be it. That's democracy. That's America. The right to dissent peaceably, within the guardrails of our Republic, is perhaps our nation's greatest strength.*

У наведеному уривку предметно-образний складник концепту активується зверненням до опонентів президента (*all those who did not support us*) і його самоідентифікацією займенником *me*. Домінування поняттєвого компонента досліджуваного концепту відображено вживанням іменників *democracy* й *America* у складі екзистенційних висловлень *That's democracy. That's America*. Ціннісний складник активований словосполученням *right to dissent*, що зображає право на інакодумство як Агоніста із тенденцією до обмеженого руху, окресленого групою присудка *is our nation's greatest strength* «найбільша сила нашої нації».

В аналізованому комунікативному блоці про Америку мовець зупиняється на загрозах демократії, поєднуючи предметно-образний і поняттєвий складники концепту ДЕМОКРАТІЯ: *We face an attack on democracy and on truth. A raging virus. Growing inequity. The sting of systemic racism. A climate in crisis. America's role in the world. Any one of these would be enough to challenge us in profound ways. But the fact is we face them all at once, presenting this nation with the gravest of responsibilities*. Загрози демократії підкреслюються в наведеному уривку зображенням аудиторії, позначеної займенником *we* як спостерігача-Агоніста із тенденцією до спокою, що підкріплюється групою присудка *face them all at once* «зустрічаємо їх одночасно». Утім, іменник *democracy* також позначає Агоніста із тенденцією до спокою, оскільки нині демократія потерпає від низки незгод, тоді як Антагоніста з тенденцією до руху й домінування втілюють власне ці незгоди, позначені одиницями *virus* «вірус», *inequity* «нерівність», *racism* «расизм», *climate crisis* «кліматична криза».

Завершуючи блок про Америку, президент Байден прагне заспокоїти аудиторію, демонструючи свою здатність захистити демократію, поєднуючи предметно-образний, поняттєвий і оцінний складники: *I will defend our democracy. That democracy and hope, truth and justice, did not die on our watch but thrived*. Задля переконання аудиторії займенник *I* «я» спершу зображає президента як Агоніста із тенденцією до руху, підкри-

плени дієсловом дії *defend* «захищати»: на цьому фоні демократія сприймається як Антагоніст із тенденцією до спокою, проте вже в наступному висловленні іменники *democracy, hope, truth* і *justice* позначають Агоніста із тенденцією до руху, оскільки поєднується із присудком *thrive* «процвітати», що можна сприймати як результат діяльності президента.

Порівняння заключних блоків досліджуваних промов продемонструвало певні відмінності у зображенні предметно-образного складника аналізованого концепту. У переможній промові Агоністом із тенденцією до руху постає народ, позначений займенником *we*. Натомість в інавгураційній промові роль Агоніста виконує сам президент Байден, ідентифікований займенником *I*, і його діяльність із захисту демократії. Такі відмінності пояснюються ситуаціями виголошення виступів: мета переможної промови полягала у подяці виборцям, які допомогли кандидату Байдену перемогти, чим зумовлений акцент на займеннику *we*, а інавгураційне звернення орієнтоване переважно на особу нового президента і його спроможність втілити обіцяне та підтримати демократію.

Висновки і пропозиції. У переможній та інавгураційній промовах президента Байдена втілені образно-оцінна й образно-поняттєва моделі вербалізації концепту ДЕМОКРАТІЯ. У переможному виступі предметно-образний компонент, втілений іменником *people*, який вказує на американський народ, поєднується з ціннісним компонентом, схарактеризованим одиницями *free, just, fairness, justice*. Взаємодія цих двох компонентів концепту впродовж усієї промови презентує американців і їх нового обранця як сильного Агоніста, здатного забезпечити рівність і справедливість. В інавгураційній промові образно-предметний компонент взаємодіє з поняттєвим зі зверненням до ціннісного у кульмінаційних позиціях. Залучення різних моделей утілення концепту ДЕМОКРАТІЯ у промовах президента Байдена зумовлено відмінністю між ситуаціями їх виголошення: переможний виступ зосереджується на подяці тим, хто підтримав демократичні цінності й обрав його президентом, а інавгураційне звернення викладає програму дій, спрямовану на втілення та підтримку ідей демократії.

Перспективою дослідження вбачаємо вивчення моделей втілення концепту ДЕМОКРАТІЯ за принципами силової взаємодії на матеріалі публічних виступів британських політиків.

Список літератури:

1. Вежбицкая А. Понимание культур через посредство ключевых слов : монография. Москва : Языки славянской культуры, 2001. 288 с.
2. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. Волгоград : Перемена, 2012. 477 с.
3. Константинова А. А. Современный американский политический дискурс: паремии в риторике Барака Обамы. *Вестник Томского государственного университета*. 2010. № 331. С. 7–13.
4. Косьянова О. Г. Шляхи дослідження ключових концептів в англomовному політичному дискурсі. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Мовознавство*. 2015. Т. 23. Вип. 21(3). С. 63–67.
5. Кубрякова Е. С. Концепт. Концептуализация. Краткий словарь когнитивных терминов. Москва : Филологическ. Ф-т МГУ, 1996. С. 90–94.
6. Нагорна Л. П. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики. Київ : Світогляд, 2005. 315 с.
7. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя : Прем'єр, 2008. 332 с
8. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Черкаси, 2017. 890 с.
9. Шейгал Е. И. Культурные концепты политического дискурса. Коммуникация: теория и практика в различных социальных контекстах. Пятигорск, 2002. С. 24–26.
10. Talmy L. Force Dynamics in Language and Cognition. Concept Structuring Systems. *The MIT Press*. 2000. Vol. 1. P. 409–470.

Lykina V. V. COGNITIVE RHETORICAL MODELS OF DEMOCRACY CONCEPT EMBODIMENT IN PRESIDENT BIDEN'S SPEECHES

The article focuses on analysis of the concept of DEMOCRACY implementation being one of the key concepts in political discourse as democracy is a mandatory attribute of a democratic system as a form of political life organization of a law-bound state.

Political discourse as an institutional includes some special and non-special concepts (A. Vezhbytska). Comprehension of political discourse is based on interpretation of its key concepts, among which the concept DEMOCRACY occupies a prominent place. The article highlights the models of verbalizing the DEMOCRACY concept in two speeches by US President Joseph Biden: the victory speech, delivered after the announcement of the election results, and the inaugural address. At the cognitive level, the studied concept is embodied by naming its three components: perceptual, denoted by the nouns "people" and "government"; evaluative, denoted by the nouns "fairness", "justice"; and notional, rendered by the noun "democracy". At the rhetorical level, the verbalization of the DEMOCRACY concept is manifested in the textual dominance of its individual components, which is revealed with the help of the force dynamics theory (L. Talmy), allowing to identify ways of discursive portrayal of various social forces represented by the concept. In the vein of the theory, the speeches under analysis focus on the people, the president or the government, which belong to the perceptual component of the concept, being different in energy for action. Taking into account the interaction of cognitive and rhetorical levels of verbalizing the studied concept, the paper identifies cognitive-rhetorical models of its realization. It is found that the victory speech is based on the interaction of perceptual and evaluative components of the concept with the latter realized by appeal to freedom and justice while the inaugural is based on the combination of perceptual and denotative components with a sporadic reference to the evaluative component evoked by the noun freedom.

Key words: DEMOCRACY concept, cognitive-rhetorical model of concept embodiment, President Biden, inaugural speech, victory speech.